

Design för en hållbar livsstil – innovationer där ungas framtid är i fokus

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om

Västra Götaland har ett av de mest ambitiösa regionala klimatmålen i Sverige. Till 2030 ska vi vara en fossiloberoende region, detta konkretiseras med ett geografiskt utsläppsmål men också ett konsumtionsbaserat mål där utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, ska minska med 30 procent jämfört med 2010. Tidigare i vår kom även beskedet att miljömålsberedningens förhandlingar om ett nationellt konsumtionsbaserade utsläppen antligen gått i mål.

Omställningen till ett klimatsmart samhälle är vår tids stora utmaning. Men det är en utmaning som också rymmer stora möjligheter. När vi förändrar vårt samhälle ska vi välja lösningar som bidrar till regional utveckling och ett gott liv för alla som lever och verkar i Västra Götaland.

Omställning i förändringens tid

Nyligen släpptes även rapporten The Circularity Gap Report Sweden som pekar på hur cirkulär Sveriges ekonomi är. Kartläggningen är en djupanalys av hur Sverige konsumerar material, alltifrån livsmedel och konsumtionsvaror till bostäder och mobilitet. Resultat visar att Sverige endast är 3,4 % cirkulära och att vi i stor utsträckning utgår från en linjär ekonomi. Detta kan jämföras med det globala genomsnittet som ligger på 8,6 % och Nederländerna som ligger långt fram i sitt arbete med 24,5% cirkularitet. I ett globalt perspektiv är vi det 10:e landet i världen som använder mest råvaror/capita. Det finns följaktligen stora behov men också en enorm potential att skapa mer cirkulära flöden.

Klimatpåverkan från vår konsumtion är i Sverige högre än våra inhemska utsläpp eftersom vi är ett land med hög levnadsstandard och omfattande produktion och konsumtion. I april 2022 släppte SEI ett verktyg som visar vilka produkter som har störst klimatpåverkan med [Konsumtionskompassen - SEI](#). Här finns data på nationell, regional och kommunal nivå och inkluderar även olika livsstilsgrupper som visar att grupper med höga inkomster genererar större utsläpp genom högre konsumtionsnivåer. Data i Konsumtionskompassen visar att drivmedel och livsmedel har stor klimatpåverkan utifrån våra inköp. Dessa områden tas omhand inom andra fokusområden i Klimat 2030 och kommer därför inte att inkluderas i denna utlysning. Här prioriteras istället möbler, hushållsprodukter, kläder, skor,

fritidsartiklar, elektronik mm, det som går under begreppet sällanköpshandel. Produkter vi konsumerar för vår vardag och våra intressen.

Ambitionen med utlysningen är att designa attraktiva system, miljöer, affärsidéer som är minskar resursförbrukningen och därmed klimatpåverkan från vår konsumtion. Detta stöds också av EU:s handlingsplan för en cirkulär och digital ekonomi som är kärnan i EU:s tillväxtstrategi "En europeisk grön giv" med mål att skapa ett välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Med rådande världsläge ser vi redan nu utmaningar med råvarubrist och stigande kostnader. Detta är en stor utmaning men det öppnar också upp för en möjlighet att påskynda en cirkulär och digital utveckling, så kallad twin transition.

I en tid av oro blir de sociala värdena allt viktigare, tillhörigheten till kvarteret, stadsdelen och gemenskapen med grannar skapar trygghet och tillit. Faktorer som också är viktiga komponenter i den cirkulära ekonomi där delning och handel mellan privatpersoner är en central del. Oroligheter i omvärlden har också lett till ett ökat intresse och engagemang för en ökad resiliens, lokal försörjning och krisberedskap. Kan samhället och näringslivet vara en del i att stötta den omställningen och bidra till att stärka ekologiska och sociala värden som är viktiga för unga vuxna?

Varför en utlysning?

Utsläppen och resursförbrukningen från vår konsumtion är en av vår tids största utmaningar. För att förändra normer, konsumtionsbeteenden och skapa en mer cirkulär ekonomi krävs det att samhället och näringslivet utvecklar nya system och miljöer som underlättar och göra det attraktivt att leva hållbart. Det finns behov av mer kunskap och ett ökat engagemang där människan sätts i centrum och där vi kan fånga framtidens värderingar och förändrade konsumtionsvanor för att nå våra miljö och klimatmål.

Omställningen kommer behöva många nya lösningar och samarbetsformer som kan förändra normer, stimulerar beteendeförändringar och skapa mer hållbara samhällen. Västra Götalandsregionen vill därför ge stöd till projekt som kan visa på hur samhället och näringslivet kan ställa om och underlätta för unga vuxna att förändra sina konsumtionsbeteenden och göra det attraktivt och enkelt att leva ett hållbart liv.

Attraktionskraft för unga vuxna

Utlsysningen har fokus på att skapa attraktiva lösningar för unga vuxna för att leva ett hållbart liv. Unga vuxna definieras här till personer mellan ca 18-35 år. Den tid i livet när du flyttar hemifrån och formar ditt eget liv och vanor. Kanske blir du sambo och bildar familj, lever ett aktivt singelliv eller bor i kollektiv? En tid i livet då dina konsumtionsvanor förändras och du formar din livsstil.

Dagens unga vuxna är mer digitala, värdestyrda & diversifierade än tidigare generationer. De känner inte sällan en oro för framtiden och vill förändra sina konsumtionsmönster, samtidigt vill de leva lika bra som tidigare generationer och konsumerar fortfarande i hög omfattning. Hur och var når vi ut till de olika målgrupperna och vad är deras drivkrafter för en hållbar livsstil? Hur ser behoven och möjligheter ut för unga vuxna på landsbygden och i staden? Kan det formas nya värden som ersätter behovet att konsumera stora mängder produkter och prylar?

Utmaningen idag är att det ofta saknas system och strukturer för att ta del av unga vuxnas åsikter och värdering i samhällsplaneringen och förändringsarbetet. En viktig del i projektansökan är därför att visa på hur unga vuxna involveras i formandet av lösningarna och hur processer för medskapande kan främjas.

Designmetodik för innovation

Satsningen "Design för hållbar livsstil" inom Klimat 2030 handlar om att identifiera framtidens möjligheter för en hållbar livsstil där människorna sätts i centrum. I denna utlysning vill vi sätta fokus på hur näringslivet, samhället m fl aktörer kan underlätta för människor så det klimatsmarta livet blir ett självklart och attraktivt liv. Idag är samhället/näringslivet fortfarande uppbyggt utifrån en linjär konsumtion med stor resursförbrukning och klimatpåverkan som följd. Utlysningen syftar till att få framtidsbilder och visionära idéer som visar på framtidens möjligheter och väcker nya idéer till lösningar som baseras på unga vuxnas tankar om ett resurseffektivt och gott liv utifrån olika värderingar.

Vi har valt att utgå från designmetodiken i denna utlysning, dvs att starta med en behovsanalys med unga vuxna i fokus. Därefter görs konceptidén utan tidiga lösningar till specifika företag/aktörer. Därför ser vi att det sannolikt är en mindre aktörskonstellation i första delen av projektet. Vi ser det som en fördel om designer/arkitekter deltar i arbetet som har erfarenhet av att tillämpa metodiken. Inom Klimat 2030 har vi tagit fram en övergripande presentation av designmetodiken. [designguide-till-en-hallbar-livsstil.pdf \(klimat2030.se\)](https://www.klimat2030.se/designguide-till-en-hallbar-livsstil.pdf)

I behovsanalysen är syftet att förstå sin målgrupp och samla in så mycket kunskap på ett sätt som gör att det blir ett tydligt mönster kring deras behov. Om gruppen är allt för spretig kommer dessa mönster och behov att skilja sig åt. Precis som alla andra människor i samhället skiljer sig grupper av unga vuxna åt och hur ni vill fånga deras behov är värt att fundera över och lyfta fram i er idéskiss för ansökan. Inom Klimat 2030 har workshops och enkäter genomförts av unga vuxna tidigare i processen. Det finns också framtidsstudier som gjorts med denna målgrupp i fokus. Sist i detta dokument finns länkar ni kan dra nytta av.

Två teman för utlysningen

Det övergripande temat för utlysningen "Design för hållbar livsstil" handlar om förändringar som skapar attraktionskraft hos unga vuxna för en resurseffektiv och klimatsmart framtid.

Projekt kan vara avgränsade till en omställning i näringslivet, en kommun eller annat geografiskt område. Vi söker större och visionära projekt kring näringslivets omställning inom produktion och konsumtion eller samverkan över gränser och branscher för att utveckla nya lösningar. Vi ser också gärna projekt som tar sig an nya lösningar på en övergripande strategisk nivå och belyser hur en förändring kan ske i ett systemperspektiv utifrån unga vuxnas värderingar. En systemomställning där förändringar sker både hos företag, offentliga aktörer och civilsamhället kring affärsmodeller, teknikutveckling, förändrade processer och styrning, beteenden och kultur mm.

Resultaten från projekten kan vara en bredd från konkret omställning, med nya erbjudanden/samarbeten som attraherar unga vuxna, till visionära koncept som ger oss nya bilder av hur framtidens lösningar kan formas.

Tema A: Framtidens lösningar för resurseffektiva produkter/tjänster

Hur ser unga vuxna på mängden produkter vi omger oss med, ger produkter hög status och ett stort nöje med shopping eller är det mer attraktivt att slippa ha så många prylar hemma? Hur kan näringslivet, organisationer, offentlig sektor svara upp på deras behov och värderingar genom att minska resursförbrukningen och klimatpåverkan från konsumtion?

Fokus ligger i första hand på sällanköpsvaror som kläder, fritidsartiklar, inredning, verktyg, leksaker och tekniska produkter snarare än dagligvaror som mat som köps varje dag.

Här söker vi innovativa lösningar i större skala som tillgodoser de unga vuxnas behov av produkter/tjänster på ett markant mer resurseffektivt och hållbart sätt. Vi söker större satsningar och strukturer som har kraft att förändra, inte enskilda affärsidéer från mindre företag, där de unga vuxnas behov sätts i centrum. Cirkulär design som ger lång livslängd och hög nyttjandegrad. Nya digitala tjänster som gör det lätt att agera rätt. Det är en fördel om det även ger sociala värden.

Vi söker attraktiva lösningar för unga vuxna genom exempelvis:

- Systemförändringar i nya attraktiva konceptidéer som minskar behovet av privat konsumtion
- Markant förändring till resurseffektiva lösningar från storskaliga producenter/industri/kedjeföretag
- Koncept mellan olika branscher/aktörer som skapar gemensamma erbjudanden för en hållbar livsstil
- Tillgång i stället för ägande med system för uppdateringar
- Nya affärs ekosystem för framtidens hållbara produktion/ konsumtion med människorna i centrum
- Nya affärsidéer som baseras på "twin transition" där cirkulärt och digitalt förenas
- Nya koncept för hållbar livsstil – eller vidareutveckling av de från Kvarterets konsumtion (se mer info under länkar i slutet av dokumentet)

Vem kan söka?

För detta fokusområde ser vi gärna projekt i samarbete med exempelvis näringslivet, designers, centrumutvecklare, handeln, köpcentrum, e-handel, civilsamhället, framtidsforskare eller fastighetsägare. Unga vuxna kan söka eller delta utifrån sin profession i samhället eller privat utifrån ett ideellt perspektiv.

Tema B: En närmiljö som underlättar en klimatsmart och hållbar livsstil

Hur kan ungas behov och värderingar påverka utformningen av deras närmiljö? Vad är attraktivt för dem, vad vill de göra och vilka tjänster har de behov av? Behöver samhällen, kvarter och stadsdelar förändras för att underlätta en hållbar livsstil? Vad är framtidens Storgata? Vad gör vi i våra gemensamma ytor i samhället? Vad vill unga vuxna se för lösningar?

Här söker vi analyser och gestaltungsförslag utifrån framtidens värderingar hos olika grupper av unga vuxna. Hur kan deras behov förenas med ett attraktivt och resurseffektivt liv?

Idéerna gestaltas i en fysisk miljö med människornas vardagsliv och närmiljö i centrum som exempelvis:

- Gestaltning av en "framtidort" utifrån unga vuxnas värderingar om underlättar en hållbar livsstil.
- Viktiga funktioner i samhället som de vill ge större utrymme i ett klimatsmart samhälle och hur det formas.
- Hur ett samhälle/stadsdel kan underlätta balansen mellan arbete och fritid.
- Krisberedskap och resiliens som grund för utveckling av en hållbar vardag.
- Gestaltad livsmiljö och Bauhausinitiativ* med klimat/konsumtionsperspektiv
- Attraktiva funktioner och miljöer som förenar klimatnytta med sociala perspektiv
- Miljöer och aktiviteter som stimulerar till andra värden i vardagen som ersätter behovet/upplevelsen av storskalig konsumtion

Vem kan söka?

För detta fokusområde ser vi gärna projekt i samarbete med exempelvis samhällsplanerare, arkitekter, framtidsforskare, centrumutvecklare, fastighetsägare, KKN (kultur och kreativa näringar). Unga vuxna kan söka eller delta utifrån sin profession i samhället eller privat utifrån ett ideellt perspektiv.

Instruktioner för ansökan

Ansökan sker i två steg.

Steg 1 – Behovsanalys och konceptidé. Ansökan beviljas om max 300 000 kr.

En första ansökan görs genom en idéskiss på www.klimat2030.se för utlysningen Design för hållbar livsstil.

Leverans av behovsanalys och konceptidé: Sker i form av en presentation med behovsanalys, motiv till de vägval ni gjort samt skisser/illustrationer över er konceptidé som ni vill fortsätta utforska i steg 2. Leverans senast i juni 2023.

Steg 2 – De behovsanalyser/konceptidéer med störst potential att nå utlysningens syfte kan ansöka om fortsatt utveckling och genomförande av er konceptidé tillsammans med aktörer som behövs för att nå era ambitioner. Ansökan kan beviljas om ett större belopp som baseras på de insatser som ska genomföras och er budget för medfinansiering.

Om ni redan har en behovsanalys gjord med fokus på unga vuxna och en konceptidé kan ni söka steg 2 redan i september 2022. Annars sker det efter juni 2023.

Ekonomi

Västra Götalandsregionen beviljar max 50 % av det beloppet som söks. Resterande 50 % kan komma från andra finansiärer eller den tid som deltagare lägger in i projektet. Det kan ske genom workshops med unga vuxna, andra aktörers tid i projektet. För att tiden ska kunna räknas in ska personer medverka aktivt på något sätt som ex workshops, dialoger, utfört något uppdrag mm. Om det sker genom anställning räknas personens timlön inklusive sociala avgifter. Om deltagare medverkar ideellt räknas 330 kr/timme.

Urval av projekt

Projektet bedöms utifrån följande kriterier, så det är en fördel om dessa inkluderas i er idéskiss utifrån de frågor som ska besvaras.

- Hur väl projektet svarar an mot målskrivningarna inom [Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030](#), "Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle" som är fossiloberoende och cirkulärt, den långsiktiga prioriteringen "Stärka innovationskraften" samt kraftsamlingarna "Cirkulära affärsmodeller" och "Digitalisering".
- Relevans utifrån utlysningens inriktning
- Potential utifrån klimatnytta för att nå konsumtionsmålet
- Nyttänkande och innovativt
- Aktörssammansättning
- Medverkan av designer/arkitekter med kunskap i designmetodiken
- Möjlighet att inspirera andra och att projektet kan kopieras eller skalas upp

- Hur realistiskt genomförbart projektet är, tex. projektets mål i förhållande till budget och planerade aktiviteter.

Läs mer

Några exempel på rapporter som kan ge fördjupad kunskap:

[Ladda ner | Klimat 2030](#)

På Klimat 2030 hittar du flera rapporter som ger kunskap kring temat. Från designguide för en hållbar livsstil, Bli en cirkulent, Framtidens hållbara konsumenter, enkäter gjorda för unga vuxna och workshops som genomförts.

Designmetodik

- Design för en hållbar livsstil, [designguide-till-en-hallbar-livsstil.pdf \(klimat2030.se\)](#)
- Kvarterets konsumtion är ett projekt inom Klimat 2030 med designmetodiken som grund: [Kvarterets konsumtion 2030 – Framtidsscenarios och koncept för cirkulär konsumtion i Västra Götaland by hogskolaniboras - Issuu](#)
- Stiftelsen Svensk Industridesign har mer information om designmetodiken och kan hjälpa till med kontakter med designer för projekt: www.svid.se

Rapporter klimat och cirkulärt

- THE CIRCULARITY GAP REPORT- Sweden [circularity-gap-report-sweden-1.pdf \(resource-sip.se\)](#)
- Klimatpåverkan från konsumtion, [Konsumtionskompassen - SEI](#).
- Den gröna given- Förslag för mer hållbara produkter och cirkulära affärsmodeller: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_2013
- Avveckla köp-och-släng[1]samhälle [Avveckla köp- och slängsamhället. Fem politiska styrmedel för ökad livslängd hos konsumentprodukter \(chalmers.se\)](#)

Unga vuxna

[Millennials konsumtion och kommunikation | Kairos Future](#)

https://jungrelations.com/fhv/Jung_FHV_2019.pdf

[Ungdomsbarometern - Ungdomsbarometern](#)

Fysisk miljö

Ett nytt europeiskt Bauhaus

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/uppdrag/koordinera-sveriges-deltagande-i-ett-nytt-europeiskt-bauhaus>

SJU STEG FÖR ATT SKAPA LEVANDE GATUPLAN

https://www.sweco.se/wp-content/uploads/sites/3/2022/04/2021-09-01_SjuSteg_Alvstranden.pdf

Från urban till rurban – Om attraktivitet i mellanstora städer

<https://www.vastsvenskahandelskammaren.se/globalassets/formular/stadsutveckling/rapporter/fran-urban-till-rurban-2022-rapport-vastsvenska-handelskammaren.pdf>